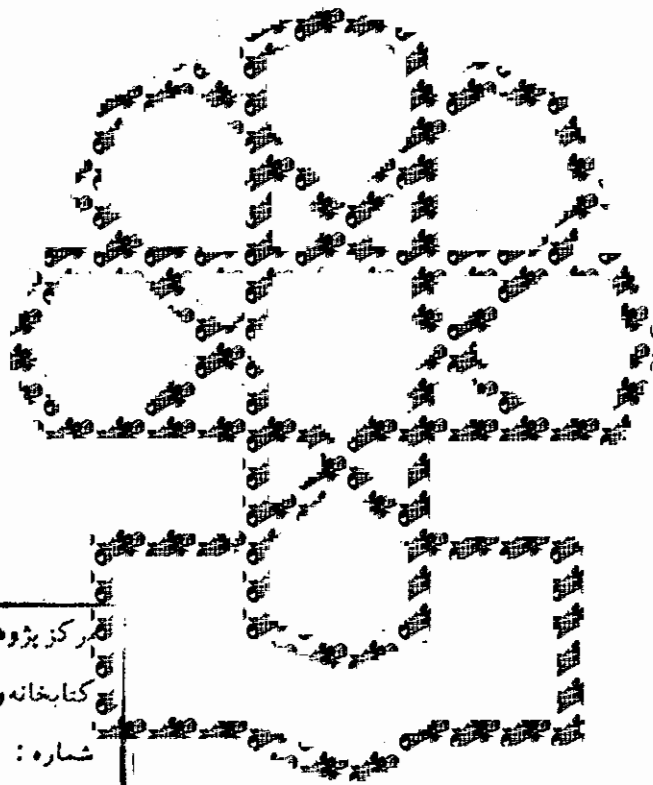

نگاهی گذرا به عملکرد صنعت نفت

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
کتابخانه و واحد اسناد و اطلاع‌رسانی مجلس شورای اسلامی
شماره: ۷۱۸۸
تاریخ: ۱۳۷۴/۱۰/۱۲

معاونت پژوهشی
خرداد ماه ۱۳۷۴

کار: گروه (۱) خدمات پژوهشی
این مطالعه به تقاضای جناب آقای سید مطهر کاظمی
نماینده محترم مجلس شورای اسلامی انجام پذیرفته است.

کد گزارش: ۱۸۰۰۶۹۲

نگاهی گذرا به عملکرد صنعت نفت

نفت، مهمترین منبع درآمد ارزی و دارای نقشی استراتژیک در تأمین انرژی مصرفی کشور است. در گزارش حاضر، ابتدا عملکرد شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی پالایش و ... از سال ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۳ به صورت جدول بیان شده است. سپس با طرح اجمالی انرژی جایگزین و مصوبات شورای عالی بررسی و تعیین الگوی مصرف در این زمینه، اشاره‌ای گذرا به برخی از اشکال انرژی‌های جایگزین شده است. شایان ذکر است که در این راستا، دولت تأکید جدی در توسعه برق آبی کشور داشته است به طوری که طی برنامه دوم توسعه پتانسیل‌های برق آبی که به بهره‌برداری می‌رسد در مجموع ۲۲۸۲ مگاوات را شامل می‌شود. ظرفیت بهره‌برداری فعلی در حدود ۲۰۰۰ مگاوات و امکان بالقوه مملکت تا ۱۶۰۰۰ مگاوات پیش‌بینی شده است.

عملکرد ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۲

۱۳۷۲	۱۳۶۷	واحد	موضوع فعالیت
			شرکت ملی پالایش و پخش
			تولید فرآورده‌های نفتی عمده
۶۲۹۲	۴۰۳۶	مترمکعب در روز	- گاز مایع
۲۵۲۲۶	۱۵۵۰۴	مترمکعب در روز	- بنزین
۲۳۹۹۶	۱۲۶۷۲	مترمکعب در روز	- نفت سفید
۴۵۹۵۱	۲۹۳۱۷	مترمکعب در روز	- نفت گاز
۵۶۶۵۴	۳۱۶۴۶	مترمکعب در روز	- نفت کوره
۱۳۶۲	۴۴۴	مترمکعب در روز	- روغن موتور صنعتی
۲۴۱۴۷	۳۱۳۲۵	مترمکعب در روز	- مجموع واردات فرآورده‌های نفتی
			عرضه فرآورده‌های نفتی عمده
۲۹۰۳۷	۱۹۶۳۰	مترمکعب در روز	- بنزین
۲۹۹۵۲	۲۰۳۰۴	مترمکعب در روز	- نفت سفید
۵۹۷۷۸	۴۷۷۹۲	مترمکعب در روز	- نفت گاز
۳۷۱۲۲	۳۲۶۵۸	مترمکعب در روز	- نفت کوره
۱۴۳۳	۵۰۹	مترمکعب در روز	- روغن موتور و صنعتی
			شرکت ملی گاز
۹۵	۲۸	میلیون مترمکعب در روز	- ظرفیت پالایش گاز
۸۴/۵	۳۱	میلیون مترمکعب در روز	- تولید گاز سبک
۲۹	۱۱/۴	میلیارد مترمکعب در روز	- مصارف سالانه گاز طبیعی
۸۱۰۰	۵۰۰۰	کیلومتر	- مجموع خطوط انتقال احداث شده از ابتدا تا پایان سال مورد اشاره

۳۳۸۹۶	۱۵۶۶۰	کیلومتر	- شبکه گذاری از ابتدا تا پایان سال مورد اشاره
۱۸۷۵	۷۵۸	هزار عدد	- نصب انشعابات از ابتدا تا پایان سال مورد اشاره
۱۸۵۹	۶۱۶/۵	هزار عدد	- تعداد مشترکین گاز طبیعی
۳۳۲۸	۱۰۴۸	هزار خانوار	- تعداد خانوار مصرف کننده
			شرکت ملی صنایع پتروشیمی
۸	۵/۳	میلیون تن	- ظرفیت کل تولید
۵۲۶۴	۸۸۴	هزار تن	- میزان تولیدات مجتمع های تولیدی
۷۰	۱۶/۵	درصد	- نرخ بهره برداری از مجتمع های تولیدی
۱۸۵	۲۶	میلیون دلار	- ارزش صادرات
			شرکت ملی نفت ایران
۳۰۰۷۴۹	۹۰۱۴۰	متر	- عملیات حفاری (متر از)
			- تولید نفت خام
۳۵۱۴	۲۴۵۴	هزار بشکه در روز	- خشکی
۳۹۵	۱۰۳	هزار بشکه در روز	- دریا
۳۹۰۹	۲۵۵۷	هزار بشکه در روز	- کل کشور
۱۱۶۷	۶۸۵	هزار بشکه در روز	- نفت خام تحویلی به پالایشگاهها
			- صادرات نفت خام
۲۴۸۶	۱۹۱۶	هزار بشکه در روز	- مستقیم
۲۸۰	۲۹۰	هزار بشکه در روز	- جهت تأمین کمبود فرآورده
۲۷۶۶	۲۲۰۶	هزار بشکه در روز	- کل صادرات
۱۹۷	۹۷/۷	میلیون متر مکعب در روز	- تولید گاز غنی
۱۱۳	۷۴	میلیون متر مکعب در روز	- تولید گاز سبک
۸۳	۳۳	میلیون متر مکعب در روز	- تحویلی به شرکت ملی گاز
۸۳	۳۳	میلیون متر مکعب در روز	- مصرف گاز سبک
۶۴	۲۵	میلیون متر مکعب در روز	- تزریق گاز

انرژی جایگزین

در ارتباط با جایگزینی اقلام مختلف انرژی اولیه، مطالبات گسترده ای انجام گرفته است که حاصل آن مصوبات شورای عالی بررسی و تعیین الگوی مصرف در سال ۱۳۷۳ می باشد که الگوی پیشنهادی را به شرح ذیل ارائه نموده است:

- ۱- اصلاح سهم مصرف گاز طبیعی در مصارف کلی انرژی اولیه کشور از ۳۰ درصد در حال حاضر به حداقل ۴۰ درصد تا سال ۱۳۷۷
- ۲- کاهش سهم سوخت های مایع (در حال حاضر ۶۹ درصد می باشد) و افزایش سهم سایر سوختها (در حال حاضر ۱ درصد می باشد) از قبیل ذغال سنگ، باد، خورشید...

۳- جایگزینی گاز مایع (LPG) با سایر فرآورده‌های نفتی از طریق ایجاد مصارف BUIK در مصرف‌کننده‌های بزرگ.

۴- برنامه‌ریزی جدی و زمانبندی شده جهت اجرای طرح گازسوز کردن و مسائل نقلیه خصوصاً در شهرهای بزرگ.

برخی از اطلاعات وضعیت فعلی و آتی کشور در خصوص بند ۲ به شرح ذیل می‌باشد:

ذغال سنگ

در مورد ذخایر ذغال سنگ حرارتی کشور و کاربرد تکنولوژیهای ذغال سنگ پاکیزه در ایران تاکنون مطالعات کافی صورت نگرفته است. در این زمینه انجام مطالعات تفصیلی مورد تأکید می‌باشد.

انرژی خورشیدی و باد:

در شرایط حاضر بهره‌برداری از انرژی خورشیدی و باد در دستور کار وزارت نیرو و سایر سازمانها و مؤسسات تحقیقاتی ذی ربط قرار دارد. در این زمینه شرکت فیبر نوری وابسته به وزارت پست و تلگراف و تلفن اقدام به ساخت پانلهای خورشیدی نموده و در سازمان انرژی اتمی نیز فعالیتهایی در زمینه ساخت و بهره‌برداری از واحدهای فتوولتائیک و توربین‌های بادی در جریان است. واحدهای نمونه‌ای که تاکنون در کشور مورد بهره‌برداری قرار گرفته‌اند شامل حدود یک مگاوات پتانسیل حرارتی و برق از انرژی خورشید است.

انرژی زمین گرمایی:

استفاده حرارتی مستقیم و تولید برق از انرژی ژئوترمال در دستور کار وزارت نیرو قرار دارد. در این زمینه طرحهای مربوط به حفاری گمانه‌ها در دست اجرا می‌باشد.

انرژی اتمی:

بهره‌برداری از یک نیروگاه ۱۰۰۰ مگاواتی در برنامه دوم توسعه پیش‌بینی گردیده است.

بیوگاز:

بهره‌برداری از بیوماس به روش سنتی که تا سال ۱۳۶۵ با احداث مخازن در نقاط مختلف کشور صورت گرفته نتایج رضایتبخشی در بر نداشته است. در این زمینه باید تکنولوژیهای نوین بیوماس مورد بررسی قرار گیرد.